

*Щербина Марина Олегівна,
студентка 1 курсу магістратури,
спеціальності 016 «Спеціальна освіта (тифлопедагогіка)»*

*Науковий керівник:
кандидат психологічних наук, доцент
Сасіна Ірина Олександрівна*

«Використання ігрових технологій у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами»

В сучасний період реформування галузі освіти в Україні надзвичайно актуальним є питання вдосконалення та впровадження інклюзивної освіти для дітей з особливими освітніми потребами. В цьому напрямку важливого значення набуває вдосконалення освітнього процесу, пошук оптимальних методів навчання і виховання, що забезпечують максимальне врахування індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами. Паралельно зі структурними змінами сьогодні удосконалюються методи навчання в дошкільній та початковій освіті. Згідно з цим сьогодні переглядається використання ігрових технологій навчання в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. На думку М. Фіцули [7], гра у навчальному процесі забезпечує емоційний фон для засвоєння навчального матеріалу, заохочує до навчальної роботи, знімає втому та перевантаження.

Використання ігрових технологій навчання в закладах освіти вивчається в загальній та спеціальній педагогіці і психології. Нами був проведений аналіз літературних джерел, в яких розглядаються особливості застосування ігрових технологій навчання у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами (Ю. Галецька, Т. Крамаренко, Т. Лаврухіна, Н. Мельник, Н. Ткачова, О. Чеботарьова).

Ю. Галицька зазначає, що у процесі організації навчально-виховної роботи з дітьми дошкільного віку з помірною та тяжкою розумовою відсталістю можна використовувати такі ігрові технології: «Будинок вільної дитини» М. Монтессорі, «Школа для життя, через життя» О. Декролі, «Театр фізичного розвитку та оздоровлення дітей» М. Єфименка. На початковому етапі організації поведінки цієї категорії дітей найбільш доступними і корисними є хороводні та рухливі ігри, які супроводжуються простим пісенним текстом [1].

Великого значення для розвитку дитини з порушенням слуху Т. Лаврухіна [3] надає сюжетно-рольовим і інтелектуальним іграм. Застосування інтелектуальних ігор дозволяє розвивати розумові здібності, логічне мислення, спостережливість, розширювати світогляд, тренувати пам'ять.

У роботі логопедів з учнями з порушеннями опорно-рухового апарату, які мають різноманітні тяжкі ураження мовлення, допомагає використання сучасних комп'ютерних програм, які активізують пізнавальну діяльність учнів за допомогою сучасних ігрових технологій (О. Чеботарьова). Виконуючи запрограмовані вправи, створені в слухомовленнєвому тренажері «Світ звуків», учні із захопленням поринають у різні звуки, що їх оточують, та вчаться диференціювати їх. Не менш цікавою є гра на комп'ютерному тренажері з розділами-файлами «Наш світ у словах», «Колір і форма», «Природа в мозаїках» тощо. Використання ігрових технологій позитивно впливає на розвиток фонематичного сприймання, пам'яті, фонематичних уявлень, пізнавальної діяльності молодших школярів з порушеннями опорно-рухового апарату [6].

Н. Ткачова, І. Булаш, І. Турчина [5] досліджували особливості використання спеціалізованих комп'ютерних технологій в логопедичній роботі з дітьми з порушеннями інтелектуального розвитку, призначених для корекції мовлення. «Ігри для тигри», призначена для корекції загального недорозвинення мовлення дітей старшого дошкільного віку, успішно може використовуватись з молодшими школярами з

порушеннями інтелектуального розвитку. Крім того, в практичній роботі можна використовувати ще такі комп'ютерні технології, а саме, розвивальні ігри: серія «Несерйозні уроки», «Вундеркінд з пелюшок», «Баба-Яга вчиться читати», «П'ятачок складає іспити з анатомії» тощо. Під час роботи в парах можна швидко використовувати ігри «Знайди пару», «Незнайко», «Вовк і заєць».

Використання тактильних ігор може стати чудовою альтернативою друкованим книгам для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату, інтелектуальними порушеннями, комплексними порушеннями, дітям з порушеннями зору та затримкою психічного розвитку, на це вказує в своїй роботі Н.Мельник [4]. Наприклад, тактильна гра «Геометричні фігури» може бути засобом реалізації індивідуального підходу в корекційно-розвитковій роботі з дітьми з порушеннями зору. Геометричні фігури, виготовлені з тканини з різними наповнювачами (наприклад, гречкою, рисом, горохом, квасолею та ін.) дають можливість дитині дослідити кожную сторону і кут усіх фігур. Така гра сприяє активізації усіх вищих психічних функцій.

Велике значення дидактичним іграм в логопедичній роботі з дошкільниками, які мають порушення зору надає Т. Крамаренко [2]. У дошкільній педагогіці всі дидактичні ігри можна розділити на три основні види: ігри з предметами (іграшками, природним матеріалом), настільно-друковані (парні картинки, лото, доміно, картинки на автоматизацію та диференціацію поставлених звуків, на удосконалення граматичного ладу мовлення, розвитку зв'язного мовлення «Фразовий конструктор», навчання грамоти «Веселі звуковички») та словесні ігри. Під час організації планомірної логопедичної роботи з дошкільниками з порушеннями зору, необхідно враховувати як індивідуальні особливості та стан зору кожної дитини, так і її можливості щодо ефективної реалізації тієї чи іншої гри.

Отже, ігрові технології навчання створюють сприятливі умови для отримання знань, забезпечивши при цьому емоційність засвоєння матеріалу.

Список використаної літератури:

1. Галецька Ю. В. Ігрові технології як форма роботи з дітьми з помірною та тяжкою розумовою відсталістю. Актуальні питання корекційної освіти. 2017. Вип. 10. С. 55-65.
2. Крамаренко Т. В. Дидактична гра як основний метод корекційної логопедичної роботи з дітьми дошкільного віку з порушеннями зору. Сучасні проблеми логопедії та реабілітації : матеріали VI Всеукраїнської заочної наук.-практ. конф., м. Суми, 14 квіт. 2017 р. Суми, 2017. С. 74-77.
3. Лаврухіна Т. Застосування ігрових технологій з метою активізації пізнавальної діяльності у дітей із порушенням слуху. Вінниця : 2019. С. 86-89.
4. Мельник Н. Тактильні ігри як засіб реалізації індивідуального підходу в корекційно-розвитковій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами : збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 08-09 листопада 2018 р.).Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2018. Вип. 1. С. 125-128.
5. Ткачова Н. Г., Булаш І. В., Турчина І. С. Інноваційні техніки роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Молодий учений. 2018. №11 (63). С. 276-282.
6. Чеботарьова О. В. Використання інформаційних технологій у навчанні молодших школярів із порушеннями опорно-рухового апарату. Наукові записки [Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка]. Серія : Педагогіка. 2013. № 3. С. 129-133.
7. Фіцула М. М. Педагогіка. : Навч. посіб. 3-тє вид., стер. Київ : Академвидав, 2009. 560 с.